

Roep om regie bij grondwaterbeheer

De stroomgebiedsbeheerplannen liggen klaar voor de inspraak. Het GSG-platform (gebieds- en systeemgericht grondwaterbeheer) van de Stichting Kennisontwikkeling en -overdracht Bodem (SKB) liet eind vorig jaar de grondwatersector in Nederland met de plannen kennis maken. De stroomgebiedsbeheerplannen en gebiedsontwikkeling blijken veel mogelijkheden voor creatief grondwaterbeheer te bieden én - om die mogelijkheden optimaal te benutten - bestaat grote behoefte aan een creatieve grondwaterregie op alle schaalniveaus.

De opwarmer voor de bijeenkomst vormde een kort verslag van de tweede Europese grondwaterconferentie in Parijs. Remco van Ek (Deltares) legde in vogelvlucht enkele verschillen in aanpak uit tussen de landen. In Nederland kennen we regionale verschillen in de drempelwaarden, in Duitsland is er voor nationale drempelwaarden gekozen. Tussen de lidstaten en op Europees niveau leidt dit tot afstemmingsdiscussies.

Twan Tiebosch van het Coördinatiebureau Stroomgebieden Nederland vertelde hoe de Nederlandse plannenmakers met grondwater zijn omgegaan. In de stroomgebiedsbeheerplannen is voor alle 23 grondwaterlichamen de huidige toestand van het grondwater beschreven en zijn doelen geformuleerd. Verder constateerde ook de zaal met enige verbazing dat ten opzichte van eerdere concept-rapportages de toestand van het grondwater in Nederland verbeterd is door toepassing van KRW-meetcriteria. Neerslag en onttrekkingen zijn goed in balans. Bekijken we het grondwater vanuit chemisch perspectief, dan blijkt driekwart van het grondwater in orde. Zowel voor het grondwaterlichaam van de Maas als van de Rijn zijn maatregelen geformuleerd voor de belasting met nitraat en metalen en verontreinigde puntbronnen. Of de grondwaterlichamen vanuit de bodemopgave en vanuit eigen kennis gezien niet alsnog rood gekleurd zouden moeten worden, is onderwerp van discussie. Ten slotte valt op dat Duitsland een andere meetmethode gebruikt om de kwaliteit en kwantiteit te bepalen, iets wat internationaal veel discussie oplevert.

Joop Hoekstra van de Provincie Gelderland behandelde de gang van zaken in zijn provincie. De KRW brengt nieuwe impulsen voor het huidige beleid, wat zich met name richt op de bescherming van openbare drinkwaterwinningen, monitoring, vergunningen en de aanpak van verdroging. Deze nieuwe impulsen voorkomen onder andere achteruitgang van de grondwaterlichamen. Ook gaf hij een kijkje in de keuken van het project Programma Bodemsanering Waterwingebieden. De kosten bedragen 2,5 miljoen euro, welke de Europese Unie voor haar rekening zal nemen. Het project loopt tot 2010. Dan vindt de feitelijke sanering plaats. Dat Gelderland ambitieus is wat grondwater betreft, blijkt ook uit het feit dat deze provincie maatregelen op basis van KRW en Wbb integreert in gezamenlijk historisch en verkennend onderzoek.

Hoekstra is tevreden dat provincie, waterbedrijven en gemeenten elkaar hebben

gevonden bij de KRW-aanpak van grondwaterproblemen. Verbeteringen zijn volgens hem: duidelijkheid over verantwoordelijkheid voor kwaliteit van het grondwater, meer aandacht voor maatregelen dan voor monitoring en het aanwijzen van regisseurs voor het opstellen van convenanten in het ingewikkelde grondwaterbeheer.

Rosalie Franssen belichtte vanuit Waterschap Aa en Maas de aanpak in Oost-Brabant: gebiedsbeheer waarbij de nadruk ligt op het gezamenlijk oplossen van waterproblemen. Het waterschap hecht er zoveel belang aan dat elk gebied een eigen 'meedenkgroep' heeft, naast de stuurgroep van bestuurders en een ambtelijke club. Om het plaatje compleet te maken, is er ook nog een regionale klankbordgroep. Dit alles resulteerde in zeven waterprogramma's, met per onderdeel een actieplan. Het motto voor deze plannen is 'haalbaar en betaalbaar voor de burger' en 'realisme binnen (inter) nationale verplichtingen'. Er is een bedrag van 700 miljoen euro mee gemoeid voor 20 jaar oftewel enkele tientallen euro's per inwoner per jaar. Franssen ging ook nog in op de overdracht van de grondwatertaken aan de gemeenten. Ze is tevreden over het regionale proces, maar vraagt zich wel af of het juridische proces de praktijk kan bijhouden. Haar boodschap voor de toekomst was duidelijk: maak nog meer gebruik van de KRW om grondwater op de bestuurlijke agenda te krijgen, wees niet te bang voor incomplete regelgeving, maar durf over je grenzen heen te kijken, en doe dat in een gebiedsproces, dan zijn er in 2015 veel mooie dingen gebeurd.

De bijdrage van Hilde Passier als woordvoester van een groep deskundigen van Deltares legde het verband tussen beleid, praktijk en onderzoek. Volgens hen is hét recept om de doelen van KRW en GWR te halen het goed kijken naar het eco- en watersysteem vanuit het oppervlaktewater, de ecologie en drinkwaterwinning. Om de gebiedsgerichte aanpak bijvoorbeeld in een aangetaast gebied als de Kempen uit te kunnen voeren, worden diverse nieuwe technieken geïntegreerd. Hiermee kunnen de effecten van verschillende acties én van geen actie optimaal gemodelleerd worden. Het belang van modellen relativeerde Hilde Passier ook zelf: zonder goede monitoring komt een model los van de werkelijkheid.

In de levendige zaal discussie sprongen drie onderwerpen eruit: drempelwaarden, kosten en communicatie. Sommigen zijn van mening dat één set drempelwaarden ook

voor Nederland praktischer en beter was geweest. De aanwezigen uit de praktijk lijken in meerderheid toch tevreden te zijn dat juist de stroomgebiedsbeheerplannen een mooie gelegenheid bieden om gebiedsspecifieker te kijken naar de drempelwaarden. De kosten blijken per persoon helemaal niet zo hoog te zijn, stralen we dan nog wel ambitie uit of realiseren we de ambities op een hele slimme manier? In alle gevallen vindt men een goede heldere communicatie van de meerwaarde van de stroomgebiedsbeheerplannen van groot belang.

Patty Kluijtmans en Ebel Smidt (GSG-platform)